

CORONÆ

DVODECIM CÆSARVM
AVSTRIACORVM

Radius Undecimus,

S I V E

MATTHIÆ I.
BONI,

Elogium.

TITVLI.

Quod Imperio Orbiquè Romano Germanico honori sit:
Has aras Vniuersus Populorum amor posuit, dicavit

MATTHIÆ
Divo, Augusto, Pio, Iusto, Felici
Ob Mores Aureos,

Quibus longè amplius, quin legibus
Efficaciùs, quàm Imperijs:
Constantiùs, quàm Vi & Majestate subditos continuit.

Austriaco:

Ob Pietatem.

Quòd fidem orthodoxam Religionemquè
Firmamentum & annonam Imperiorum,
Conservârit, defenderit, propugnârit,
Tanquam cæli miles sub DEO mereretur:

Zelatori Fortissimo:

Ob

Ob Fidem.

Quòd Belgis Orangio, Philippo Mauritio, Aldegundio Comite,
Perduellionis Ducibus,
Alenconium Ducem Francorum Regis Fratrem,
In caput evocantibus,
Spreto legitimo Principe,
Infidam Rempublicam non deposuerit, sed spreverit;
Non reddiderit, sed rejecerit.

Gubernatori Belgij,

Ob Curas.

Quòd Ernesto Archiduce Fratre è Provinciâ abeunte,
Prorex Vngariæ substitutus, etiam Austriæ Administrator fuerit,
Ibiquè vivis legibus Rempublicam;
Innocentiâ vitæ aulam; pietate templa excolendo,
Composito ad mores Principis omni cive,
Fundamenta iecerit regnorum.

Pro-Regi Vngariæ, Austriæ Administratori:

Ob Fortitudinem.

Quòd ad Albam regalem cæso plurium millium Turcarum exercitu,
Interfecto Murate, & Mchemete copiarum Ducibus,
Suæ Victoriæ campum, sibi gloriam,
Cælo triumphos, DEO avitum Hungariæ regnum asseruerit,

Duci Fortissimo:

Ob felicitatem.

Quod Sinanem Bassam, à Tyranno Thracio centum Barbarorum millibus
Præfectum,

Ab obsidione Commaronij depulerit,
Novogradum, Strigonium,
Albam regalem, arcem regni, triduo unico expugnarit.

Expugnatori Urbium,

Ob Victorias.

Quòd rebelles Bohemos ad obsequia coëgerit,
Ingratos Ungaros iugo dignatus sit,
Dacos represserit,
Balticum mare pyraticis penè Danorum navigationibus infestū, sedârît,
& tutum reddiderit;

Victori:

Ob Majestatem,

Bohemiæ & Hungariæ Regi,
Cæsari Germanico-Romano;

Duo, in hoc tanto Principe, Orbi felicissima evenêre,
Vitæ initium, & finis.

Natus enim M. D. LVI.

XXIV. Februarij.

Eâ die in lucem prodijt,

Quâ multis ante annis, Patruus CAROLUS MAXIMUS dictus.

Et planè debebantur tam felicia sydera,

Huic tanto Partui,

Nec nisi Heroi nascituro heroa dies, vel Heroum.

Scilicet eâdem cum CAROLO luce editus,

Earundem Virtutum portentum vel à cunis nactus.

Iam Hercules tunc fuit, cùm inciperet vivere,

Et Orbis Regem agnovit, vel ex Natalibus:

Ut à cunis ad coronas progressus, vix natus purpurâ involueretur.

Edic:

Quid mireris & stupeas ampliùs?

An populos tam pronos obsequi Cæsaribus Austriacis?

Vt priùs penè obsequantur, quàm subsint:

An Austriacos sic Imperatores,

Vt priùs penè imperent, quàm nascantur:

Ego utrumquè sic miror,

Vt utriquè æternitatem appreces.

Nec facilè mihi etiam subdito precatus fuero gratus,

Nec quidquam Austriacis dignius:

Nam quibus DEVS aliquid humano majus cum vitâ infudit,

Non decet inter mortales versari, nisi cum imperio.

Belgium ab ineunte ætate gubernavit,

Annorumquè suorum primitias jam tunc in scepra erudit,

Tractando negotio omnium inter rixas periculosissimo.

Componendis civibus rebellibus, ut legitimo Principi cicures essent.

Et quid non potuisset, cùm Austriacus foret?

Factus seu Prometheus, seu Amphion,

Feros cultus hominum, & arte, & voce formavit.

Inde ad Coronas progressus Imperator renunciatur,

Dignus Imperio Princeps,

Qui humanissimus ipse, & ob Diadema Primus homo,

Subditos suos compendium humanitatis doceret,

Cultum D E I.

Hoc seu Principe, seu primo Parente,
Imperium Paradisus credi potuit.

Sic altero felicior,

Quòd in illo, qui primus homo fuit exemplum cæterorum,
Inhumanior cæteris DEO obsequi nescijt.

Hic cum primus homo esset, & talem se nosset,

Sic mores suos instituit,

Vt ad illius vitam compositi cæteri, vitam viverent,

Et tali Principe, & tali homine dignam,

Gloriâ & honore coronato,

Inde Nomen illi Zelatori fuit :

Dignus zelare pro populo, qui pro DEO sic zelasset.

Astræam ille è cælo evocatam in terras reduxit, tam Iustus, quam Pius

Cæsar :

Et ut illi iudiciorum regula Iustitia foret,

Omnia in pondere & mensurâ decreturus,

Libellam habuit ad eò æqualem, ut neutram in partem inclinaret,

Et sic unicuique, quod suum est, distribuens,

Sibi servavit, quæ alijs dabat.

Sol illi Iustitia oculata fuit, quæ alijs cæca est.

Quæ ab illo etiam docta tribunalium regulam,

Inter lites, non inter personas discrevit.

Et vel sic sublaturus populorum querelas,

Quod rectum erat, iudicabat.

Non aliter fidem facturus se non errare.

Bina hinc imperio suo commoda attulit :

Alterum, quòd esset nemo, qui auderet fucum facere sincerissimæ
Matronæ ;

Nam Iustitia sub illo vidua non fuit, nec pupillus ;

Alterum, quòd legum peritis non licuerit dicere favorabilia,
Sed vera.

Cogebatquè in re aliàs in fucum pronâ cautiùs patrocinari :

Atquè ita sanctissimum Patroni nomen causis redditum,

Molestis citationibus, privilegijs illudendi tribunalia,

Miseriâ clientes liberavit, & Iustitiæ frontem suam restituit.

Hæc arbitrâ etiam bella gessit :

Ita in omnes eventus fælix, & triumphans Iustitia est :

Prælia illi ex voto cessere; quia justissima,

Nam semper bona causâ vincit.

Inde

Inde bis Victor, bis laureatus; semel hostes,
 Semel iniquos vincebat æquissimus ipse.
 Turca illi maximè hostis fuit;
 Sive quòd Iusto, sive quòd Pio, sive quòd Victori adversaretur,
 Ut quem nec amare poterat, nec merebatur, timere coactus sit.
 Et inducias vicennio implorare, à quo pacem non impetrasset.
 Nihil enim luci ad tenebras, nec pax est impio,
 Et tamen.

מתהיהו טוב

פרת קוצו למורי לתם

יקו קוצו לתם רגליים:

Hæc si non intelligis Barbare Othomanne,
 Viciniore & notiore tibi lingua loquar,
 Quamvis minùs barbarâ.

Δάφνην αἰνότερον ὄρεξον ἐνθά
 Νίκη Φοίνικα δευρο ὑψίστημον
 Νικητῆ παρέχε, καλῆ μέγαπον
 Τῆ Αυτοκρατορῶ κύκλι τε δάφνη
 Φοινίξιν θ' ἕκατον σεωπὰς ἐκείνη
 τὰς χεῖρας σεφάνη. Ἰδὲ δὲ Θρησσαν
 ὡς ποδὴ τὰ κέρει βάρη Σελήνην
 μίλιτ', τὸ συγερόν ὅταν διώκων
 ἄστρον Αυτοκρατορῶ βέλει δρισεύς
 ΜΑΤΘΕΙΑΣ ἔκοπεν νύχτις Θρητικῶν.
 πῖς αἰλ' Αυσελιακοῖς ὄπλοισι δμητὸς
 γοργωπὸς νεμένηκε φῶς ὁ Βίτων
 πὴν πλωκαζόμενον θ' ἔπαίκε κημόν.
 Τὴν χερὸς τ' ἀπέγνακε τῆς κατ' ἑσπέρης
 βώμην, Αυσελιακὸς μὲν ἢ ὁ Ηρωσ
 τὰ Θρησσης ἔκοπεν κέρει Σελήνης.
 Ηφισεν πατρία βρότῳ Δάφνιος
 Ἀκρωσ Βόσπορ', ἐν τε τοῖς συγρηθῶ
 καφθεῖσιν ροθῶ σφοδρῶσι Θερεξί
 Καίσαρ σήματ' εἰο ἔξανισαῖς,
 τὰς μάργας δέκοψε τῶ θυράννη·
 Θερεξί μέχρη ὄλ' τῶς πέπτακε,
 Δῆπῃ ἡέλιοι ἔασσι πάντες,
 ὅς ἢ Αρσελία Αρχοντῶς δέδακε,
 Ταῖς γὰρ Θρητικαῖς αἰὲ Σελήναις,
 εὐτ' ἀντίσασσι σφῶς, ὄπρηφοντες
 μῆλον ὑψιθρόνκ σφῶν μὲν Αρχῆς
 ἐκλειψιν βλοσυρῶν ἐπεισφῆρασι.

His Victorijs nobilitato sæculo nostro,
Tribus FERDINANDIS felicissimo,
A laureis ad coronas rogatus, Hungariæ Rex Pofonij, Bohemiæ Pragæ,
M. DC. VIII. coronatur:

Dignus qui sic redimitus, etiam civicâ orbis donaretur.

RUDOLPHO Prudenti Successor imperare cæpit,

An

Parcere subjectis, & debellare superbos?

Nihil enim illô clementiùs in subditos, nihil in hostes fortiùs.
Gavifus Orbis se tali Cæsare beatum, cuius, non vis cordi esset.

Et ipse incinctus oleâ festivior incedens,

Pacis germina MATTHIÆ dona,

Ornamenta tanti Cæsaris.

Sibi in ingenuam pompam, Populis in censum jactavit,

Aurea sub hoc Principe sæcula victuris:

Scilicet quidquid egerit,

Seu pugnârit in Sago, seu imperârit in togâ,

Utrobiquè aureus Princeps, aureum sæculum reduxit.

Fuit & hæc ars MATTHIÆ Cæsari,

Ut Imperium illi esset animorum:

Adeoq̃ue ad apicem Scientiæ regnandi evasit,

Vt cum alias non nisi grave esset subesse,

Imperante illo etiam amabile foret.

Bini illi fuere fratres MAXIMILIANUS, & ALBERTUS,
Vxor ANNA Austriaca FERDINANDI Archiducis, & ANNÆ CATHARINÆ

Guilielmi Gonzagæ Mantuæ Ducis Filia,

Quid his non Orbi gratum, desideratum non fuit?

Erit ubi se nosse incæperit, & felicitatem suam æstimare,

Erit quô vix se capiet,

Vix se tam felicem credet, quàm est fortunæ suæ pretio,

Principes hi fuerunt, quibus Imperium majores vix habuit:

Epitome Austriacorum.

Credo jam inde à RUDOLPHO primo, Abrahamo Austriacorum
hæc soboles defluxit,

In quam, quidquid natura alijs contulit, Virtus congeffit;

Nam illorum splendor, & serenitas, ultra Solis etiam ambitiosi domos,

Hoc magis micuit, quô minùs voluit micare.

MATTHIAS M. DC. XIX. XX. Martij diem suum vixit.

Credo concordi lumine Major,

Qui sic in terris splenduit, cum DEO victurus.

Qualis

Qualis punicei recens
 Quæ veris genios, atque amarantbinam
 Verni progeniem soli,
 Majalesq; animas, Virgo rosarij
 Vincit, balsamino madens
 Imbri, floriferæ Nympha colonicæ,
 Princeps Calthula germinum:
 Si quando rapidis faucibus solibus,
 Aut ævi nimio die
 Progressa, herbiferis languet in areis,
 Iam durum sibi flebili
 Heu patrem Heliadum poscit anhelitu,
 Nî mansuetius auream
 Torqueri pharetram sentiat, aridum
 Inclinat senio caput,
 Vitalemque animam reddit, & herbida
 Excedit Zephyri domo:
 (Heu floræ gemitus) talis & occidis
MATHIA Austriadum Pater,
 Mæstæ sic placitum est, occidis Austriæ,
 Æternum meritis diem.
 At non Elysias pergis ad insulas,
 Æternique rosarij
 Florentes thalamos, absq; satellite
 Qui stipet Dominum choro.
 Nam circum altivoli fulgura nominis
 Ingens Fama sequacibus
 Applaudit Thyasis, & super ardua
 Regem mollè volantibus
 Ducit quadrijugis, non sine consono
 Mirantis fremitu polj:
 Qui dum laurigeris ire jugalibus

MAT.

MATTHIAM ad Superos videt
Æterni meritum liminis incolas ;
Puris ex adamantibus
Fulgentem Domini suspicit orbitam,
Atque ancilia Martijs
Insignita notis. Prima Sodalium
Dux Concordia promicat ,
Major perspicui lumine Cynthia.
Quæ sic germen amabilis
Tendit blandum oleæ , non minus asperis,
Vt si quando jugalibus
Bellona Æmonium ducat acinacem ,
Dirum non humili metu
Hostem percutiat. Cernis ut æmulâ
Illic luce refulgeant
Pictæ Parrhasio pollice laureæ,
Et victricia Cæsaris
Magni signa gerant? hic tumido procul
Surgunt ardua vertice
ALBÆ Pannonidum mænia , & efferus
Tydeus Threijcij gregis
Sinan, Odrysj Signifer agminis ,
MATTHIA Duce splendidum
Martis Bistonij ponere balthæum
Iussus , tum miserabili
Victus terga fugæ vertere , & improbum
In pænas fundere sanguinem.
Illic armisoni templa Strigonij,
Cum vastæ fremitu necis
Propugnat gravior Parthus , & hostium
Atrox Myrmidonum manus,
Aduersum Austriaci non superabile

Regis fulmen; at impias
Infregit furias, seq̄ cadentium
Instar nocte sub humidâ
De cæli astriferis nubibus ignium,
Vidit procidere insolens
Mygdon, & domitus strage, sub Austrio
Collum flectere Principe.

Talis nobilium gemmea siderum
MATTHIAS juga candidis
Inscendit bijugis, jamque amethystinâ
Exceptus patriæ Domo,
Rex FERNANDE tibi postulat arduo
A pulchri Patre luminis
Soles innocuos, & memorabilis
Ævi perpetuum diem,
Cui nunquam patriæ lucifer occidat
Faustis Cynthius ignibus,
Sed servâ niteat perpetuus face.

Sic abiens Cæsares pro testamento Imperio legavit.
Nam cum fratres posset eidem præficere, noluit,
Quæsiturus ad normam sui Imperatores:
Quibus Imperium curæ esset, non qui essent curæ imperio.
Et etsi uterque frater Maximilianus, & Albertus,
Quia fratres ij essent, quibus orbis merito suo subesset:
Ut tamen Cæsar videretur, non frater,
Majestati pepercit, ut illi prospiceret.
Usus illâ dignitate sicut debuit.
Nam cum quædam esset tutela suorum
Ad ambitionem non detorsit,
Sed factus ex Cæsare Pater,
Eum illi præfecit,
Quem sciebat non tam Imperatorem, sed talem ex asse futurum,
Qualis ipse esset,

P A T R I Æ P A T R E M.

Sed Eucharisticum structurus pro Panegyri,
Cui potissimum gratias agam ?

Parentiné, quod tales fratres reliquerit,
Qui imperare non vellent, nisi bono publico,
Quique ambitionem posthabentes imperij incolumitati,
Ne eidem obessent, cum obesse possent,
Ut prodesse maximè, imperare noluerunt.

An fratribus? qui fratris voluntati obsecuti,

Coronam cesserunt alteri:

Digna hoc Cæsare soboles.

Par huic exemplo, exemplum alterum Orbis non habet,

Tantò mirabilius, quantò plus est:

Non imperare cum possis, quam imperare.

DEO gratias primùm,

Quòd MATTHIAM Austriacum Orbi dederit,

à quo Imperium æternitatem acciperet.

Gratias deinde MATTHIA tibi Cæsar Augustissime,

Quòd Coronam cum fratri posses, imposueris

FERDINANDO II.

Quem dum nomino, Mortalem non cogito:

Sed si homo fuit, is fuit,

Quem supra mortales sua Virtus euectum cælis intulit, adhuc in terris.

Demum vobis ALBERTE, MAXIMILIANE,

Quòd juri vestro cesseritis, & adoptatum FERDINANDVM,

Ex voluntate fratris ad imperium admiseritis,

tam Pij, quam modesti.

His Cæsaribus assurgat Pax:

Sperate populi.

His Cæsaribus florebit Imperium:

Gaudete populi.

His Cæsaribus Imperium perennabit:

Acclamate populi.

Et vel sic beneficium hoc MATTHIÆ

acceptum referte,

Quòd eos Imperio legaverit,

Qui ipso nominis etymo FERDINANDI cum sint,

Et hoc tueantur,

Etiam FERDINANDI sunt.

Et hoc ornant.

Quos nobis boni cœlites

(Nam ad conservandam felicitatem aliã felicitate opus est)

Non bis, sed ter, & quater secundos,

imò sine numero Secundissimos

Pro DEO & populo

velint, jubeantque.

